

לידת ילד יהודי ☞ גילוי אלוקי

בתפילות ראש השנה אנו קוראים על שלושה נשים שנפקדו בילדים בברכת ה'. עיון מדוקדק מעלה, שדרכו של אלוקים להפגין לאדם את דאגתו ואהבתו היא להעניק לו ילד 'בהפתעה', כנגד כל הסיכויים. על חשיבות הבאת ילדים לעולם, וכיצד יוצרים 'ילדים רוחניים' בכל גיל.

סימן לטובה

פעמים רבות אנו נתקלים בתופעה של דאגת ההורים לנוכח מצב של ילד 'לא מתוכנן' ☞ יש להם כבר שני ילדים ב"ה והם לא תיכננו ילד נוסף, והנה האישה נכנסת להריון נוסף והם לחוצים ומודאגים; הם כבר מבוגרים וקשה להם לגדל ילד נוסף. דאגה נוספת שמנקרת במוחם היא, מניין יטלו את הכסף לממן את לימודיו של הילד באוניברסיטה? ועוד דאגות שונות ומגוונות.

בראש השנה אנו קוראים על שלוש נשים שנפקדו בראש השנה; בתורה אנו קוראים על לידת יצחק, ומסופר שכשהקב"ה אמר לאברהם שהוא מחליף את שמה של אשתו משרי לשרה, הוסיף ואמר לו "וגם נתתי ממנה לך בן".

תגובתו של אברהם אבינו הייתה: "לו ישמעאל יחיה לפניך" ☞ כמו כל הורה טוב הוא השיב שאין לו צורך בילד נוסף, העיקר שהילד שיש לי יהיה בריא ☞ והקב"ה השיב לו, שאכן גם ישמעאל יבורך, אבל אל תסתפק בזה, וצריכים ילד יהודי.

בהפטרת היום הראשון של ראש השנה אנו קוראים על תפילת חנה וביום השני אנו קוראים על רחל.

הנשים הללו נפקדו, כאמור, בראש השנה, ואנו מוצאים בהם לשון זיכרון. לגבי רחל כתוב "ויזכור אלקים את רחל ויפתח את רחמה", וכך בחנה נכתב "וידע אלקנה את חנה אשתו ויזכרה ה'".

נמצאנו למדים, שבשעה שה' נותן לאדם ילד, זהו סימן מובהק שהוא זוכר אותו. כשההורים מתכננים משפחה ברור שהילדים שנולדים להם הם מברכתו של הקב"ה, אבל הילדים הללו באים לעולם גם מצד ההורים שרצו זאת; אבל כשמגיע ילד שלא היה ב'תוכנית' זהו סימן מובהק שהקב"ה זכר אותם לטובה.

בהפטרה אנו קוראים על חנה אשת אלקנה שהייתה אישה עקרה ללא ילדים במשך שנים רבות, וכשבאה לבית ה' בשילה היא הייתה ממורמרת ביותר על העובדה שה' לא חנן אותה בפרי בטן, ולכן היא בכתה. בהמשך אנו קוראים "ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תיבכי ולמה לא תאכלי ולמה ירע לבבך הלא אנוכי טוב לך מעשרה בנים".

דברי אלקנה לחנה אשתו עושים רושם משונה ביותר; עומדת אישה ובוכה שאין לה ילדים, ובעלה מנחם אותה באמרו: 'אנוכי טוב לך מעשרה בנים!'. האם זו תשובה שמנחמת אישה עקרה!?

הרבי מבאר את דברי אלקנה באופן נפלא (התוועדות ו' תשרי תשל"ז): בדרך כלל כשבן אדם מדבר על עצמו הוא נוקט במילה 'אני' שזו מילה שגורה ושגרתית בפיהם של אנשים.

אלקנה, לעומת זאת, לא השתמש במילה 'אני' אלא אמר "אנוכי טוב לך מעשרה בנים". ה'אנוכי' של אלקנה מזכיר לנו את ה'"אנוכי ה' אלקיך" מעשרת הדברות; חנה הייתה נביאה (אחת משבע הנביאות שעמדו לעם ישראל) וזכתה להתגלות אלוקית בכל יום, ולפיכך ניסה אלקנה לנחם אותה באמרו לה 'אנוכי' הרי לך יש את ה'אנכי', את ההתגלות האלוקית בתור נביאה.

ילד מביא אור אלוקי

נשים רבות בבואן לתאר את חוויות העיבור והלידה שלהן, מתארות את ה'חיים החדשים' שהן הביאו לעולם כ'גילוי אלוקי'. וכאן למעשה טמונים דבריו של אלקנה: חנה הנביאה זכתה בכל יום ויום לגילוי אלוקי שהיה

שווה לעשרה בניס. אלקנה בדברי ניחומו לא התכוון ב'אנוכי' לעצמו אלא על ה'אנוכי' של הקב"ה שנמצא אצל חנה מצד ההתגלות האלוקית שהיא זכתה לו בכל יום ויום.

אולם חנה השיבה לאלקנה, הן אמת שההתגלות האלוקית זהו דבר נעלה ביותר, אך אני מוכנה לוותר על הגילוי הזה, העיקר לזכות להביא ילדים לעולם. (ואכן בפסוקים שלאחר-מכן כתוב שלאחר לידת הבן, עלה אלקנה לרגל לבדו בלעדי חנה, והרבי מסביר שהיא אכן ויתרה על הביקור בבית המקדש, כי חשוב יותר לגדל ילד יהודי).

אנו לומדים מכך שלידת ילדים יהודיים וגידולם חשובה יותר מנבואה נעלית ככל שתהיה, שכן זוהי התכלית האמיתית של כל הורה וכל יהודי.

רבים מאתכם בוודאי חושבים: ראביי, מה אתה רוצה מאתנו; אתה עדיין צעיר אבל אנחנו כבר 'סגרנו את החנות'

כדאי אפוא לזכור את דברי הבעש"ט שמצוות 'פרו ורבו' משמעותה שיהודי יעשה עוד יהודי; זה כולל עזרה וסיוע ליהודי נוסף שיוכל ללדת ולגדל את ילדיו, וזה כולל דאגה לילד יהודי שיתחנך ב'היברו סקול' ויקבל חינוך יהודי כשר. זה נחשב כאילו ילדת ילד נוסף, שכן אתה קושר אותו לעם היהודי. "כל המלמד בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו", ודבר זה באפשרותו וביכולתו של כל אחד מאתנו.

וכשניקח אחריות על ילד יהודי נוסף, הקב"ה ייקח אחריות על כולנו, שהרי כולנו ילדים יהודיים של הקב"ה, "כי נער ישראל ואוהבהו".